

Tartalom

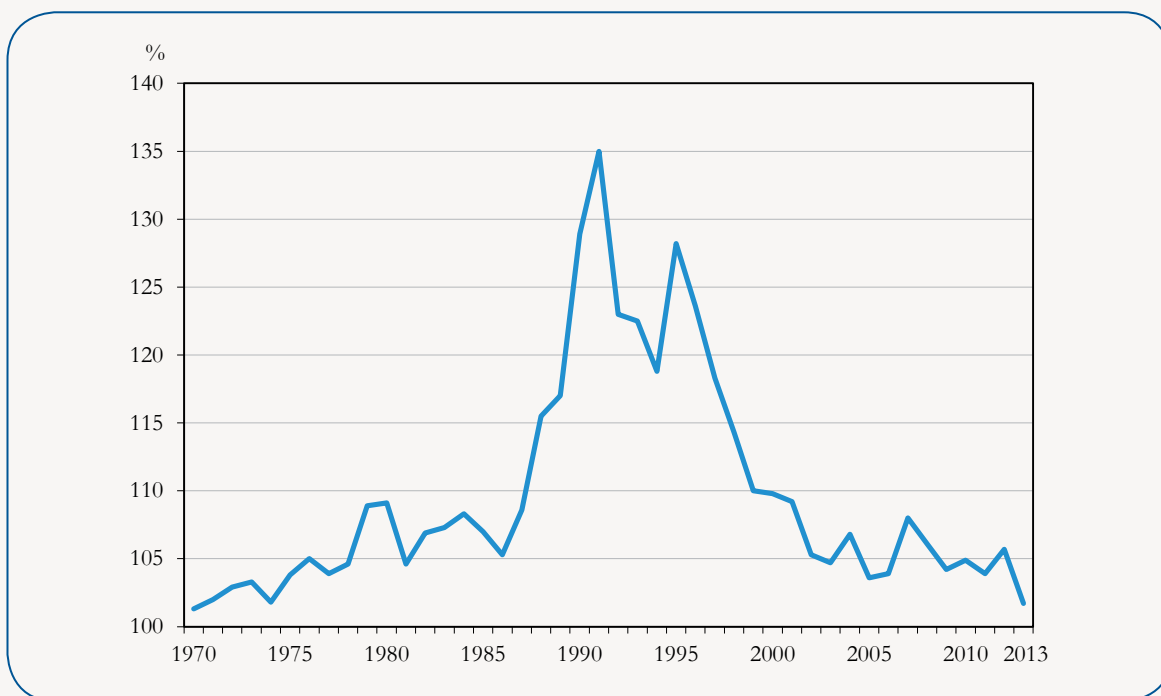
Bevezető	2
A fogyasztói árak alakulása Magyarországon	4
A maginfláció alakulása	8
Néhány kiemelt fogyasztási csoport árainak alakulása	9
A lakosság egyes csoportjai árindexének alakulása	13
Európai uniós kitekintés	15
Megjegyzések, jelmagyarázat	
További információk, adatok (linkek)	
Elérhetőségek	

Bevezető

2013-ban a fogyasztói árak átlagosan 1,7%-kal emelkedtek az előző évhez viszonyítva, ami 4 százalékponttal alacsonyabb a 2012-ben mértnél. A 2013. évi infláció mértéke így megközelítette az 1974. évi szintet, akkor éves átlagban 1,8%-kal nőttek az árak, ennél alacsonyabb 1970-ben volt (1,3%).

1. ábra

A fogyasztóiár-index alakulása
(előző év = 100)

Az infláció lassulása valamennyi fogyasztási főcsoportban érzékelhető volt, sőt bizonyos csoportokban csökkentek az árak 2013-ban. 2012 után a tavalyi évben is a **szeszes italok**, **dohányárak** drágultak a legnagyobb mértékben, az átlagos áremelkedést is jelentősen meghaladva, 10,9%-kal. A **szolgáltatások** esetében kevésbé volt érezhető az infláció lassulása, a 2013. évi átlagos áremelkedés 3,6% volt (2012-ben 4,2%), ami – a korábbi pár évvel ellentétben – magasabb, mint az átlag. Az élelmiszerek áremelkedése (2,8%) jóval visszafogottabb volt, mint 2012-ben. Hasonló mértékben 2005-ben emelkedtek az árak, akkor az élelmiszerek egy év alatt 2,5%-kal drágultak.

Az **egyéb cikkek** (ide tartoznak meghatározóan a járműüzemanyagok és a gyógyszerek, valamint a lakással, háztartással, testápolással összefüggő-, és a kulturális cikkek) esetében szintén csökkent az éves átlagos áremelkedés üteme, ami 2013-ban rég nem tapasztalt szintre (0,5%) esett vissza. A **háztartási energiahordozók** esetében megszakadt az áremelkedés folyamata, 2013-ban átlagosan 8,5%-kal csökkentek az árak ebben a termékcsoportban. Tovább csökkent a **tartós fogyasztási cikkek** ára, a 2012. évinél nagyobb mértékben, 1,9%-kal. A **ruházkodási cikkek**ért 0,4%-kal kellett kevesebbet fizetni, míg a korábbi években jellemzően emelkedtek az árak.

1. tábla

**A fogyasztóiár-index alakulása
(előző év = 100)**

Megnevezés	2009	2010	2011	2012	2013
Élelmiszerek	104,4	103,2	106,6	105,9	102,8
Szeszes italok, dohányárúk	107,5	108,2	100,5	112,7	110,9
Ruházkodási cikkek	100,5	99,6	102,9	102,6	99,6
Tartós fogyasztási cikkek	102,6	100,2	98,6	98,8	98,1
Háztartási energia	108,2	106,3	105,7	106,2	91,5
Egyéb cikkek, üzemanyagok	101,1	108,8	106,2	107,2	100,5
Szolgáltatások	104,6	104,3	102,2	104,2	103,6
Összesen	104,2	104,9	103,9	105,7	101,7

A fogyasztói árak alakulása Magyarországon

Magyarország 2013. évi inflációs folyamatainak részletes bemutatása a hazai fogyasztóiár-index adatain alapul.

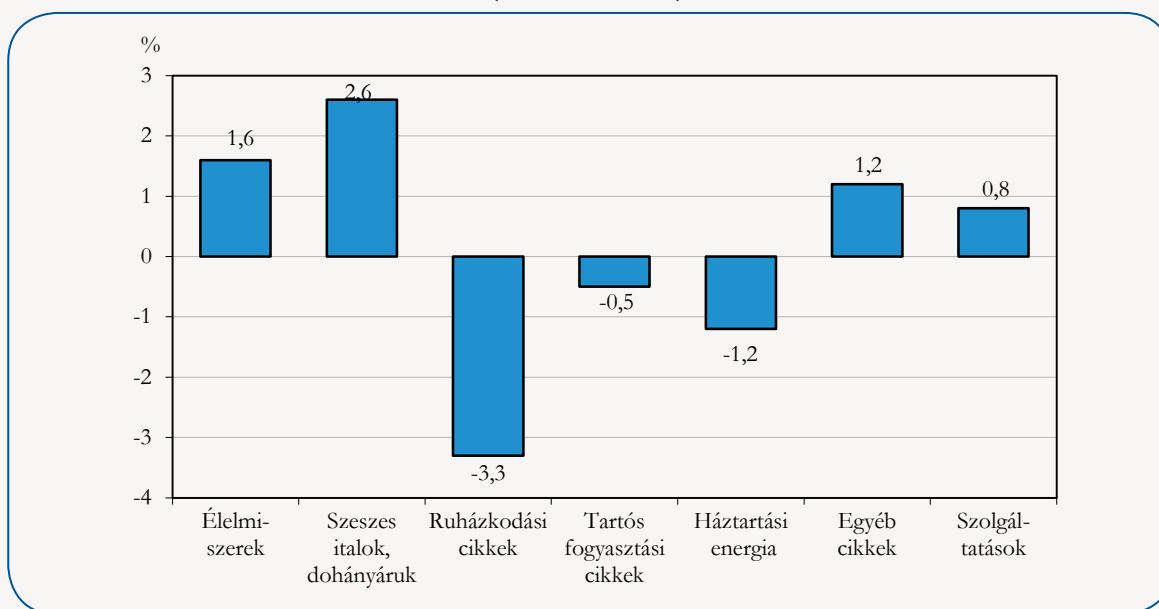
Az elmúlt évben a fogyasztói árak alakulásában meghatározóan a hatósági, illetve a kormányzati érintkezések játszották a legnagyobb szerepet. Ezen belül 2013-ban a rezsicsökkentő intézkedések befolyásolták legerőteljesebben a fogyasztói árakat. Emellett jelentős hatása volt még a pénzügyi tranzakciós illeték bevezetésének és a dohányárak 2012. decemberben megemelt jövedéki adójának, ami a 2013. év eleji árakban jelent meg, valamint a dohányárak árrésének év közbeni emelésének. Emellett továbbra is meghatározó szerepe van a piaci folyamatoknak: például a forint árfolyamának, az olajárak világpiaci alakulásának és a mezőgazdasági eredményeknek a fogyasztói árak alakulására. A 2012-ben lezajlott hatósági és kormányzati érintkezések hatásának megszűnése (bázishatás) a tavalyi év folyamán szintén meghatározó volt az index alakulásában.

Az árindexek egyhavi változása

Az egyhavi átlagos fogyasztóiár-változás 2013 **januárjában** volt a legmagasabb (0,8%), ami meghatározóan a jövedéki adó mértékének emelése miatt 2,6%-kal dráguló szeszes italok, dohányárak, illetve a járműüzemanyagok 2,8%-os áremelésének a következménye. A januári adatot tompította a januárban hatályba lépett, kizárólag a lakossági kört érintő rezsicsökkentő intézkedések hatása; a háztartási energia ára átlagosan 1,2%-kal csökkent. Szintén januárban lépett hatályba a pénzügyi tranzakciós illeték bevezetéséről szóló jogszabály, amelynek hatására a pénzügyi szolgáltatások¹ díja egy hónap alatt mintegy 17%-kal nőtt. Alapvetően ez az oka a szolgáltatások erőteljesebb januári áremelkedésének.

2. ábra

A fogyasztóiár-indexek változása főcsoportonként, 2013. január
(előző hó = 100)

¹ A pénzügyi szolgáltatások a fogyasztóiár-index hazai csoportosításában az ún. **fel nem sorolt szolgáltatások** csoportjában találhatóak, más nem pénzügyi jellegű tételekkel egyetemben (például: temetés, biztosítás, igazgatási díjak, stb.). A pénzügyi tranzakciós illeték bevezetésének hatását így inkább a fogyasztás rendeltetés szerinti csoportosításon (COICOP) belüli ún. **máshova nem sorolt pénzügyi szolgáltatások** csoport tükrözi, amelyben a banki pénzügyi szolgáltatásokkal összefüggő tételek találhatóak meghatározóan.

Az év eleji intézkedések a további hónapokban is éreztették hatásukat. **Februárban** a háztartási energia ára tovább csökkent, 7,4%-kal (a használati díjak, azaz a fogyasztástól függő tételek csökkenésével), ezt azonban részben ellensúlyozta a februári újabb 3,1%-os járműüzemanyagár-emelés, továbbá a jövedékiadó-emelés februárra áthúzódó hatása – amelynek következtében a szeszes italok, dohányárak újabb 2,4%-kal drágultak –, illetve az a folyamat, hogy bizonyos bankok csak a későbbi hónapokban érvényesítették díjaikban a tranzakciós illetéket. Így februárban és márciusban tovább drágultak a pénzügyi szolgáltatások, 5,5 illetve 2,3%-kal. Bár a tranzakciós illeték a fizetési műveletekhez, illetve a készpénzkifizetésekhez kapcsolódik, azonban a tapasztalatok azt mutatták, hogy más banki pénzügyi tételek is drágultak, mint például a számlavezetés és a bankkártya díja.

Bár a ruházkodási cikkek körében, a korábbi évekhez hasonlóan a téli kiárúsítások nyomán tovább csökkentek az árak februárban is egy hónap alatt, a fogyasztói kosárban képviselt alacsony súlyaránya miatt nem tudta érzékelhetően befolyásolni az átlagos árnövekedést.

Júliusban hatályba léptek az újabb rezsicsökkentő intézkedések², ami a víz, a csatorna, a szemétszállítás, a palackos gáz, a szennyvízszippantás és a kéményseprés árait érintette. Az árváltozások hatása a háztartási energia és a szolgáltatások csoportjában jelent meg. Ennek következménye a háztartási energia csoportjában mért kisebb mértékű árcsökkenés a nyári hónapokban (júniusban 0,2, júliusban 0,4%).

A szennyvízszippantás és a kéményseprés árainak mérséklésével a szemétszállítás csoportjában³ júliusban 5,9%-os árcsökkenés következett be. A szolgáltatások összességében egy hónap alatt 0,3%-os drágulást mutattak júliusban, mivel többek között az üdülési szolgáltatások ilyenkor szokásos nagyobb mértékű áremelkedése (6,7%) a hatást csökkentette. Fontos azonban megjegyezni, hogy a rezsicsökkentés hatása ebben a hónapban még csak a palackos gáz, a kéményseprés és a szennyvízszippantás díjainak mérséklődésében jelentkezett.⁴

Augusztusban a víz, a csatorna és a szemétszállítás díja megközelítőleg 9%-kal csökkent egy hónap alatt, amelynek hatására a szolgáltatásokért átlagosan 0,3%-kal kellett kevesebbet fizetni. Az idényáras élelmiszerek – burgonya, friss zöldség, gyümölcs –, valamint a ruházkodási cikkek ilyenkor szokásos nagyobb mértékű csökkenése következtében az egyhavi átlagos fogyasztóiár-változás is csökkent (0,3%) júliusban és augusztusban egyaránt, mialatt a járműüzemanyagok folyamatosan 1% körüli mértékben drágultak a nyári hónapok során.

Szeptemberben ismét nagyobb mértékben (0,5%-kal) drágultak egy hónap alatt az árak. Ezen belül jelentősebben, 3,1%-kal nőtt a szeszes italok, dohányárak ára: a dohányárak esetében a megemelt árrés következtében. Az augusztusban hatályba lépett megemelt pénzügyi tranzakciós illeték hatására szeptemberben a pénzügyi szolgáltatások közel 14%-kal drágultak, ezáltal pedig összességében a szolgáltatásokért 0,2%-kal kellett többet fizetni. Emellett – a szezonváltás következtében – nőtt a ruházkodási cikkek ára is, illetve a járműüzemanyagok esetében is emelkedtek az árak (1,5–1,5%) az előző hónaphoz képest. Egyedül az élelmiszerek főcsoportjában volt csökkenés (0,4%), az idényáras élelmiszerek árainak mérséklődése nyomán, ennek hatása azonban alig volt érzékelhető a szeptemberi egyhavi árváltozásban.

Továbbra is jellemző volt, hogy bizonyos bankok csak a későbbi hónapokban érvényesítették a megemelt tranzakciós illetéket a díjaikban, így **októberben** tovább drágultak a pénzügyi szolgáltatások, újabb 5,7%-kal. Bár a tranzakciós illeték a fizetési műveletekhez, illetve a készpénzkifizetésekhez kapcsolódik, azonban ezúttal is drágultak más banki pénzügyi tételek, mint például a számlavezetés és a bankkártya díja.

Novemberben lépett hatályba a harmadik rezsicsökkentés, amelynek hatására a háztartási energia ára átlagosan 1,4%-kal csökkent egy hónap alatt. A járműüzemanyag-árak közel 2%-os csökkenése szintén lefelé húzta az inflációt, az árcsökkenést azonban ellensúlyozta egyrészt a megemelt árrés miatt dráguló

² A palackos gáz esetében a 2012. decemberi árakhoz képest, míg a víz- és csatornadíjak, valamint a szennyvízszippantás díja a januári összeghez képest csökkentek tíz százalékkal, a szemétszállításért a 2012. áprilisi ár legfeljebb 4,2 százalékkal megemelt összegének 90 százalékát kérhetik el a szolgáltatók.

³ A fogyasztóiár-index hazai csoportosításának megfelelően, a szemétszállítás csoportjában figyeli meg a KSH az emésztőgödör szippantás, a kéményseprés és a szemétszállítás díjait.

⁴ A víz, a csatorna, valamint a szemétszállítás díjának júliustól hatályos csökkentése az augusztusi és a szeptemberi árindexben jelent meg, míg a palackos gáz, a szennyvízszippantás és a kéményseprés esetében már a júliusi árindex tartalmazza azt. Ennek oka, hogy a fogyasztóiár-statisztika eddigi módszertani gyakorlatának megfelelően az árváltozás akkor kerül kimutatásra az árindexben, amikor a fogyasztóknak az új árat tartalmazó számlát ki kell egyenlíteni.

dohányárak áthúzódó hatása – amivel a szeszes italok, dohányárak csoportjában újabb 1%-kal emelkedtek az árak –, illetve a szolgáltatások körében mért 0,2%-os áremelés.

Decemberben a rezsicsökkentés nyomán a háztartási energiáért átlagosan 8,1%-kal kellett kevesebbet fizetni. Ennek hatására a fogyasztói árak 0,8%-kal csökkentek volna egy hónap alatt, azonban a tovább dráguló dohányárak és járműüzemanyagok valamelyest fékeztek a decemberi árcsökkenést, egy hónap alatt így 0,5%-kal csökkentek az árak átlagosan. Az év egészét tekintve, ekkor volt a legnagyobb mértékű az árcsökkenés az előző hónaphoz képest.

Az árindex 12 havi és éves változása

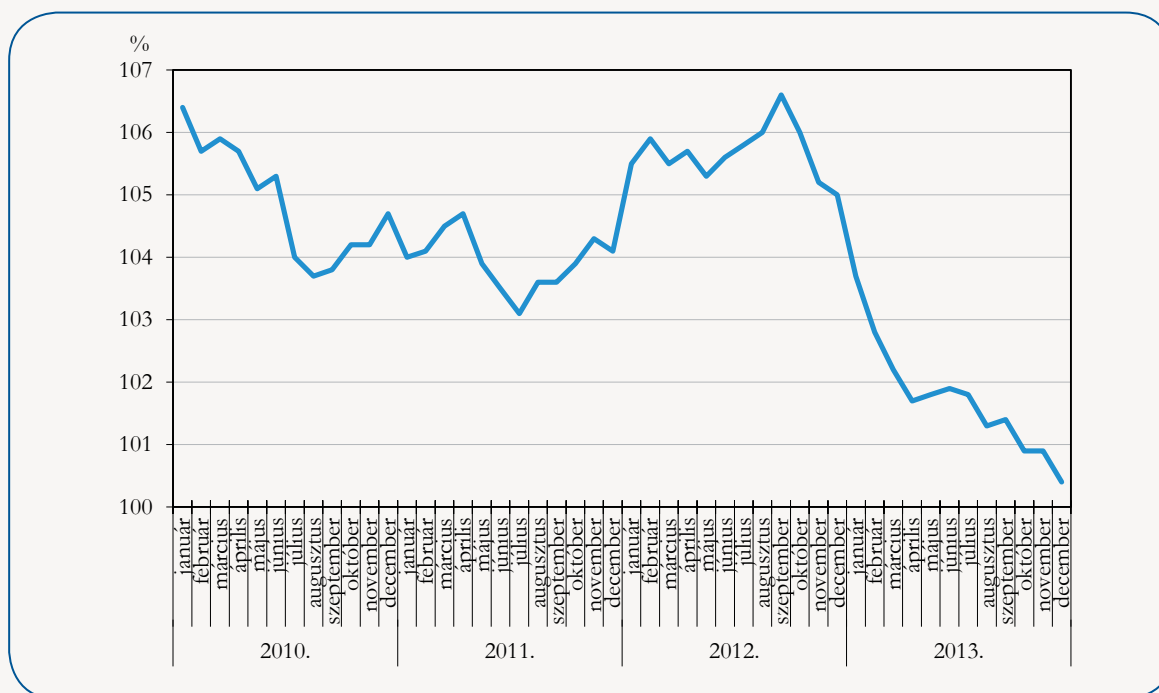
Az árváltozás tizenkét havi ütemében 2012. ősz óta lassulás figyelhető meg; 2012. decemberben a 2012. szeptemberi 6,6%-ról 5,0%-ra csökkent a 2011. év azonos hónapjához viszonyított árváltozás. Az infláció 2013. elején tovább lassult: a 2012. január 1-től megemelt általános árfakulcs (25-ről 27%-ra) hatásának megszűnése egy komolyabb mértékű visszaesést okozott az árszínvonalban, így az januárban 3,7%-ra apadt (a bázishatás miatt).

A lassulás egészen 2013. ápriliséig folytatódott, akkor 1,7%-ra esett vissza a tizenkét havi árnövekedés. A lassulásban jelentős szerepet játszott a tavalyi év elején megvalósult rezsicsökkentés is, amelynek következtében a háztartási energiahordozók ára ápriliséig egy év alatt mintegy 8%-kal esett vissza.

Egy enyhe gyorsulást követően júniusban 1,9%-ra nőtt az infláció, azonban ezt követően egészen az év végéig ismét folytatódott a lassuló tendencia, decemberben 0,4%-ra esett vissza. Közel 40 éve alakult ilyen mértékben az árindex, 1970. áprilisban szintén 0,4%-os volt a tizenkét havi árnövekedés. Ez döntően az év közben végrehajtott további rezsicsökkentő intézkedések révén valósulhatott meg, amelynek hatására a háztartási energiahordozókért decemberben 18%-kal kellett kevesebbet fizetni, az előző év decemberéhez képest.

3. ábra

**A fogyasztói ár-index alakulása
(előző év azonos hó = 100)**

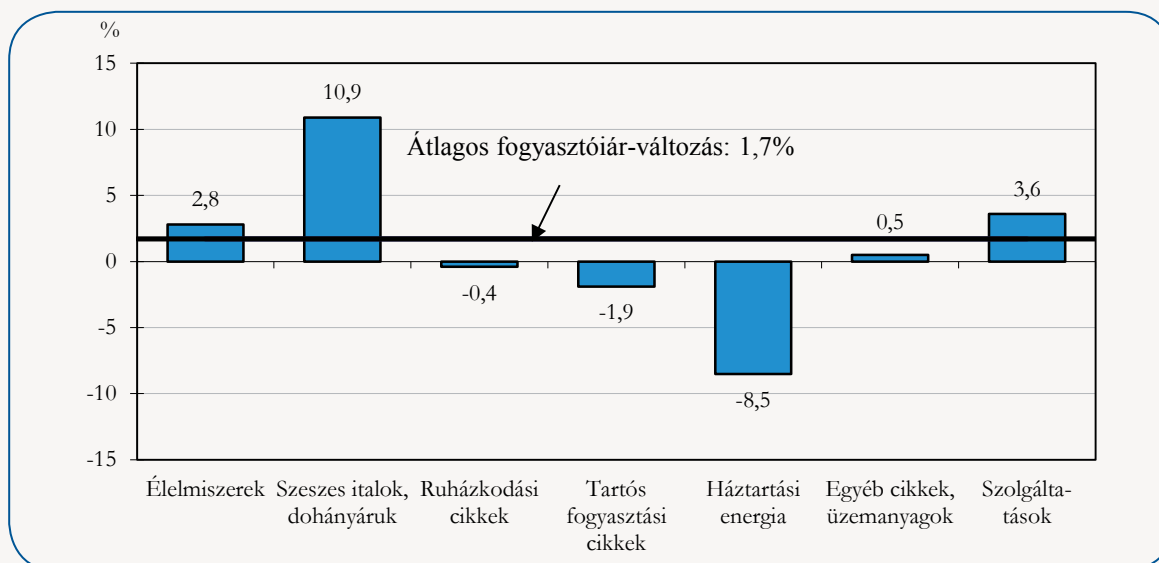

2013-ban a fogyasztói árak átlagosan 1,7%-kal emelkedtek, az előző évhez viszonyítva. Az éves átlagos fogyasztói ár-növekedés, a korábbi évekhez hasonlóan a termék- és szolgáltatáscsoportok árváltozásának jelentős szóródásával alakult ki. A szeszes italok, dohányárak, a szolgáltatások, az élelmiszerek és az egyéb cikkek csoportjában a 2012. évinél alacsonyabb volt az árnövekedés, míg a ruházatközpontú cikkek és

a háztartási energia esetében árcsökkenésbe fordult a korábbi években tapasztalt árnövekedés. A tartós fogyasztási cikkek körében tovább folytatódott az árak csökkenése.

4. ábra

A fogyasztói árak változása, 2013
(előző hó = 100)

Tavaly a **szeszes italok, dohányárúk** drágultak a legnagyobb mértékben, 10,9%-kal, ami – az előző évhez hasonlóan – a dohánytermékek jövedéki adójának és árrésének megemeléséből adódott. Átlag felett, 3,6%-kal növekedtek a **szolgáltatások** árai, ezen belül legjelentősebben a pénzügyi szolgáltatások⁵ drágultak, 36%-kal egy év alatt. A postai szolgáltatásokért 5,8, a helyi tömegközlekedésért 5,2%-kal kellett többet fizetni, míg a vízdíj 3,9, a csatornadíj 3,5%-kal csökkent. Az **élelmiszerek** szintén átlag feletti mértékben drágultak (2,8%-kal); a csoporton belül ezt meghaladóan nőtt az idényáras élelmiszerek, azaz a burgonya, friss zöldség és gyümölcs (10,2%), a sertéshús (5,3%), a sajt (4,7%), a száraztészta (4,2%), valamint a liszt (3,3%) ára. Átlag felett, 3,5%-kal emelkedtek a házon kívüli étkezés árai is. Ezzel szemben a tojás 8,9, a cukor 7,4, a csokoládé, kakaó 2,8%-kal került kevesebbe. Az egyéb cikkek, azaz a lakással, háztartással és testápolással kapcsolatos cikkek, gyógyszerek, járműüzemanyagok, valamint kulturális cikkek esetében alig érzékelhetően, mindössze 0,5%-kal nőttek az árak egy év alatt. Ezen belül a két legnagyobb súlyarányt képviselő csoportban, a gyógyszerek, gyógyárúk átlag felett, 4,0%-kal drágultak, míg a járműüzemanyagok átlagosan 2%-kal kerültek kevesebbe. A **ruházkodási cikkekért** 0,4%-kal kellett kevesebbet fizetni, szemben a korábbi évek árnövekedésével. Utoljára 2010-ben csökkentek az árak ilyen mértékben e termékcsoporthoz. A **tartós fogyasztási cikkek** ára tovább csökkent 2013-ban, közel 2%-kal.

A **háztartási energiahordozók** körében az árnövekedés 2013-ban árcsökkenésbe fordult át, ami a vezetékes gáz, az elektromos energia, a távfűtés és a palackos gáz esetében életbe lépő rezsicsökkentő érintéskedése hatása. Egy év alatt 8,5%-kal csökkentek az árak átlagosan, ezen belül azonban a szén és a tűzifa 4,4%-kal drágult.

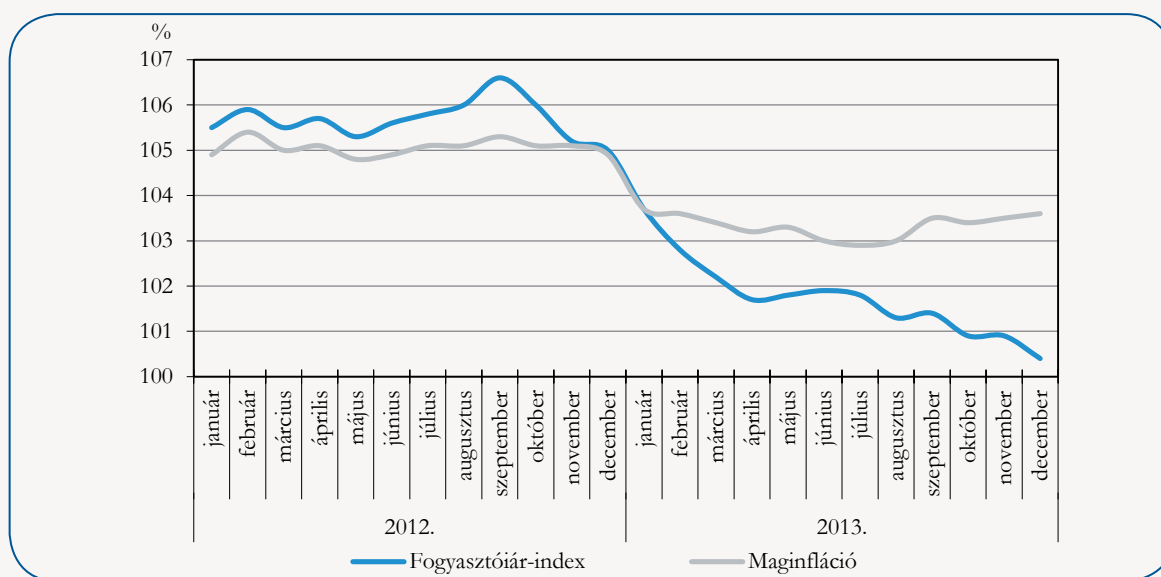
⁵ A fogyasztás rendeltetés szerinti csoportosítása (COICOP) alapján.

A maginfláció alakulása

Az alapdrágulás, azaz maginfláció⁶ (szezonálisan kiigazított) tizenkét havi növekedési üteme 2013-ban folyamatosan a fogyasztóiár-index felett maradt. 2013-ban a hatósági árakat érintő intézkedések jelentősen befolyásolták a fogyasztóiár-index alakulását, ezt tükrözi a maginflációs mutató is. Ezen ún. egyszeri intézkedések kiszűrésével az éves átlagos árnövekedési ütem 3% közelébe lassult a 2012. évi 5,1%-ról. 2013-ban a szezonálisan kiigazított maginfláció éves átlagban 3,3% volt, ami 1,6 százalékponttal magasabb a fogyasztóiár-index növekedésénél. Szintje az év folyamán 3 és 4 százalék között ingadozott, mialatt a fogyasztóiár-indexé folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott.

5. ábra

A fogyasztóiár-index és a szezonálisan kiigazított maginfláció alakulása
(előző év azonos hó = 100)

A két mutató közötti egyre nagyobb eltérés több tényezőre vezethető vissza. Egyrészt a rezsicsökkentő intézkedések nyomán a háztartási energiahordozók ára nagymértékben csökkent, ez azonban a maginflációra nem gyakorolt hatást. A járműüzemanyagok körében bekövetkezett árváltozások, amelyek a fogyasztóiár-indexre komoly befolyással bírnak, szintén nem érvényesülnek a maginflációs mutatóban, mivel abból elhagyásra kerülnek. Ugyanakkor a 2013-ban bevezetett pénzügyi tranzakciós illeték a szolgáltatások körében jelentős áremelkedést okozott, ami a maginflációban is megmutatkozott. A víz és csatornadíjak rezsicsökkentése a maginfláció alakulását nem befolyásolta, mivel szintén hatósági árak, így csak a fogyasztóiár-index lassulásában játszott szerepet. A maginfláció magasabb szintjéhez részben a megemelt jövedéki adó és árrés miatt dráguló dohányárak is hozzájárultak.

⁶ A maginflációs mutató célja, hogy a fogyasztóiár-index átmeneti vagy nem piaci eredetű árhatásokról való megtisztításával (például: időjárás, hatósági intézkedés stb.) feltárja az infláció ún. kemény magjának, az alapinflációnak az alakulását. Ennek megfelelően a fogyasztóiár-indexből elhagyásra kerülnek a nem feldolgozott élelmiszerek (például: friss zöldség, gyümölcs), a járműüzemanyagok, a teljes háztartási energia főcsoport és a hatósági áras termékek, szolgáltatások. A maginfláció lefedettsége 2013-ban megközelítőleg 66%-os volt.

Néhány kiemelt fogyasztási csoport árainak alakulása

Az élelmiszerek fogyasztói árának alakulása

A fogyasztói kosár mintegy egynegyedét kitevő élelmiszerek éves átlagos 2,8%-os fogyasztóiár-növekedése 2013-ban jelentősen alatta maradt a korábbi évben mért 5,9%-os szintnek, azonban továbbra is meghaladta a teljes fogyasztóiár-index mértékét. Az élelmiszerárak tavalyi alakulásában egyrészt a kedvezőbb mezőgazdasági terméseredmények voltak meghatározóak, megjegyezve, hogy a 2012. évi súlyos aszálykárok miatt kiugróan magas volt bizonyos mezőgazdasági termékek termelői ára. Így 2013-ban a termésmennyiségek növekedése és a mezőgazdasági termelő árak csökkenése az élelmiszerek fogyasztóiár-színvonalát is lefelé mozgatta.

Ez a komoly visszaesés nyomon követhető a 12 havi árnövekedési ütem alakulásából. Folyamatos lassulás jellemezte a 2012. október és 2013. április közötti időszakot, 7,6%-ról 3,4%-ra csökkent az infláció. Az év eleji nagyobb visszaesés döntően a 2012. január 1-től megemelt általános áfakulcs hatásának megszűnésével magyarázható.

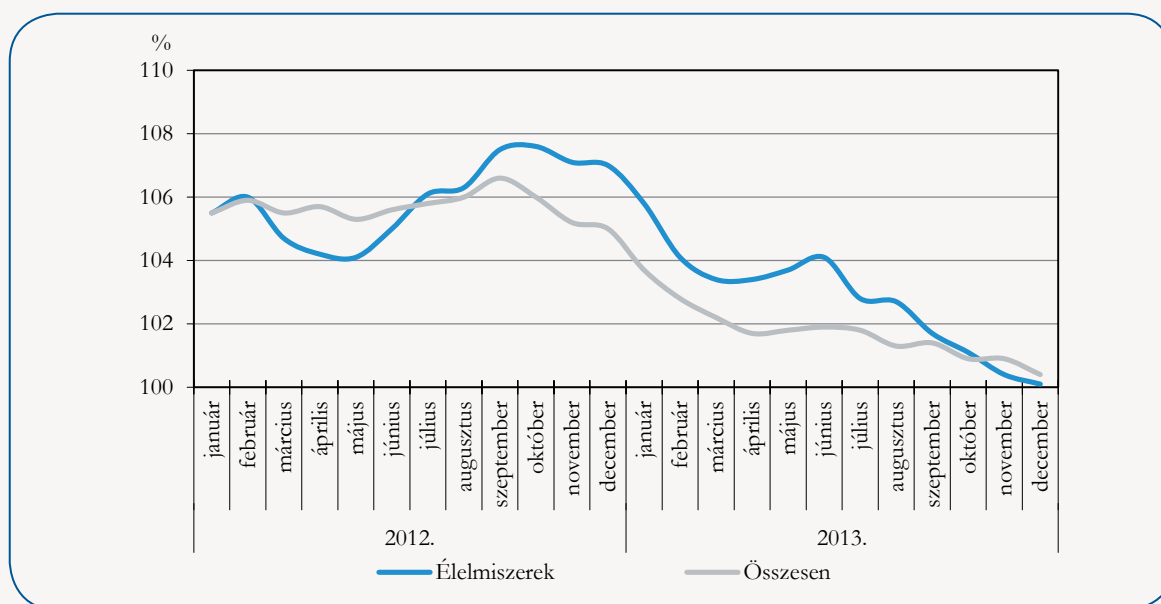
Ezt követően egy kisebb mértékű gyorsulás ment végbe, júniusban átlagosan 4,1%-kal kellett többet fizetni az élelmiszerekért; ezen belül bizonyos élelmiszer-ipari termékek ára erőteljesebben nőtt, mint 2012 hasonló időszakában. Az idényáras élelmiszerek, azaz a burgonya, friss zöldség, gyümölcs ára májusban egy hónap alatt 7,2, júniusban újabb 4,5%-kal nőtt.

Az élelmiszerárak júliusi, illetve augusztusi egyhavi, korábbi évnél erőteljesebb mérséklődése meghatározóan az idényáras élelmiszereknek nyári hónapokra jellemző nagyobb árcsökkenésével magyarázható, amikor a tavaszi drágább primőr termékek helyét átveszik az olcsóbb szabadföldi zöldségek és gyümölcsök. A 2012. évi kedvezőtlen mezőgazdasági eredmények hatását mutatja, hogy akkor a csökkenés mértéke alatta maradt az ilyenkor szokásos 10% körüli szintnek (2012. júliusban mindössze 2,8%-os volt az árcsökkenés), azonban 2013-ban ismét a korábbi évekhez hasonlóan, az idényáras élelmiszerek árai júliusban és augusztusban 10-11%-kal estek vissza.

Az év hátralévő részében visszatért a lassuló tendencia, meghatározóan a már érezhető kedvezőbb mezőgazdasági eredmények okaként. Az év végére 0,1%-ra lassult az élelmiszerek 12 havi árnövekedési üteme, azaz átlagosan a 2012. decemberi szintre süllyedtek az árak.

6. ábra

Az élelmiszerek fogyasztóiár-indexének alakulása
(előző év azonos hó=100)

Az élelmiszerek éves átlagos 2,8%-os áremelkedése az élelmiszeripari termékek igen jelentős szóródásával alakult ki. 2013-ban 2012-hez képest a legnagyobb mértékben többek között az idényáras élelmiszerek (10,2%), a sertéshús (5,3%), a sajt (4,7%), a párizsi, kolbász (4,5%), a száraztészta (4,2%) és a liszt (3,3%) drágult. Jelentősebb árcsökkenés – a korábbi év magas bázisából adódóan – a tojás (8,9%), a cukor (7,4%) és a csokoládé, kakaó (2,8%) esetében következett be.

2. tábla

Egyes élelmiszerek éves, országos fogyasztói átlagára

Megnevezés	(Forint)				
	2009	2010	2011	2012	2013
Sertéscomb, csont és csülök nélkül, kg	1 160	1 110	1 150	1 280	1 350
Párizsi, kg	995	1 030	1 080	1 200	1 260
Tojás, darab	31	32	31	42	38
Pasztőrözött tej, liter	201	201	226	231	234
Sajt, trappista, kg	1 270	1 400	1 540	1 570	1 690
Napraforgó-étolaj, liter	420	405	490	495	496
Liszt, finomliszt, kg	123	122	172	165	167
Kenyér, fehér, kg	241	244	281	286	282
Normál kristálycukor, kg	215	192	300	300	275
Burgonya, késői, kg	110	140	161	108	173

A háztartási energiaárak alakulása

Az elmúlt évben a fogyasztói árak és ezen belül a háztartási energiahordozók árának alakulásában meghatározó szerepe volt a kormányzati árintézkedéseknek.

A **januárban** hatályba lépett, kizárólag a lakossági kört érintő rezsicsökkentő intézkedések hatására a háztartási energia ára az előző hónaphoz képest átlagosan 1,2%-kal csökkent, ezen belül a távfűtésé mintegy 7, a vezetékes gázé 1, az elektromos energiáé 0,2%-kal csökkent. A rezsicsökkentés ebben a hónapban még csak az alapidíjak mérséklődésében jelentkezett. Az év eleji intézkedések a további hónapokban is éreztették hatásukat. Februárban a háztartási energia ára jelentősen csökkent, 7,4%-kal, tekintve, hogy január 1-től a háztartási energia körében a használati díjak, azaz a fogyasztástól függő tételek is csökkentek. Ennek következtében a 10%-os árcsökkenés teljes egészében megjelent **februárban** a vezetékes gáz és az elektromos energia árában, **márciusban** pedig a távfűtési árakban. Ennek oka, hogy a fogyasztóiár-statisztika eddigi módszertani gyakorlatának megfelelően az árváltozás akkor kerül kimutatásra az árindexben, amikor a fogyasztóknak az új árat tartalmazó számlát ki kell egyenlíteni.

Júliusban hatályba léptek az újabb rezsicsökkentő intézkedések⁷, ami a víz, a csatorna, a szemétszállítás, a palackos gáz, a szennyvízszippantás és a kéményseprés árait érintette. Mivel a palackos gáz megfigyelése a háztartási energiahordozókon belül történik, így az árváltozások hatása részben szintén a háztartási energia csoportjában jelent meg (a többi tételt a szolgáltatások körében figyeljük meg).

A palackos gáz ára már a hatályba lépés előtti hónapokban csökkent, májusban 1,1, júniusban 3,4, majd júliusban újabb 6,8%-kal. Ennek következménye a háztartási energia csoportjában mért kisebb mértékű árcsökkenés a nyári hónapokban (júniusban 0,2, júliusban 0,4%).

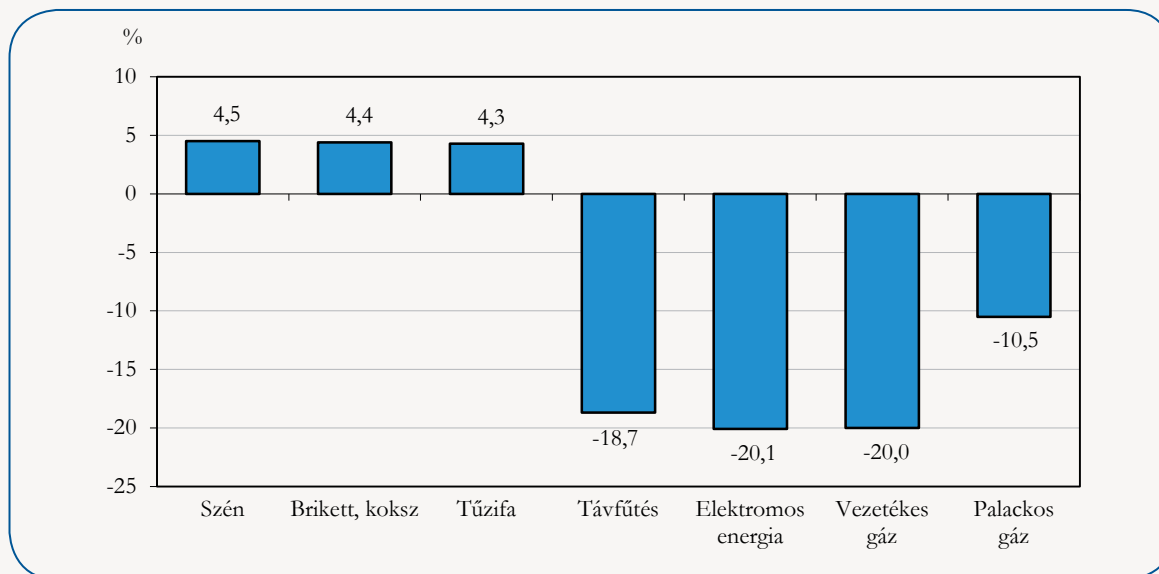
Novemberben lépett hatályba a harmadik rezsicsökkentés, amely ezúttal ismét a vezetékes gáz, az elektromos energia és a távfűtés 11%-os csökkentését tartalmazta. Ennek hatására a háztartási energia ára átlagosan 1,4%-kal csökkent egy hónap alatt, ezen belül a távfűtésé mintegy 9, a vezetékes gázé 1, az elektromos energiáé 0,2%-kal csökkent. Ez alapvetően még csak az alapidíjak mérséklődését mutatta. **Decemberben** a használati díjak, azaz a fogyasztástól függő tételek árcsökkentése nyomán, a háztartási energiáért átlagosan 8,1%-kal kellett kevesebbet fizetni, ezen belül a 11%-os árcsökkenés teljes egészében

⁷ A palackos gáz esetében a 2012. decemberi árhoz képest, míg a víz- és csatornadíjak, valamint a szennyvízszippantás díja a januári összeghez képest csökkentek tíz százalékkal, míg a szemétszállításért a 2012. áprilisi ár legfeljebb 4,2 százalékkal megemelt összegének 90 százalékát kérhetik el a szolgáltatók.

megjelent a vezetékes gáz és az elektromos energia árában. A távfűtés esetében a teljes díjcsökkentés a 2014. januári fogyasztóiár-indexben jelent meg, a számlázás időbeli eltolódása miatt.

7. ábra

A fogyasztói árak változása a háztartási energia csoportjában, 2013. december
(előző év azonos hó =100,0)

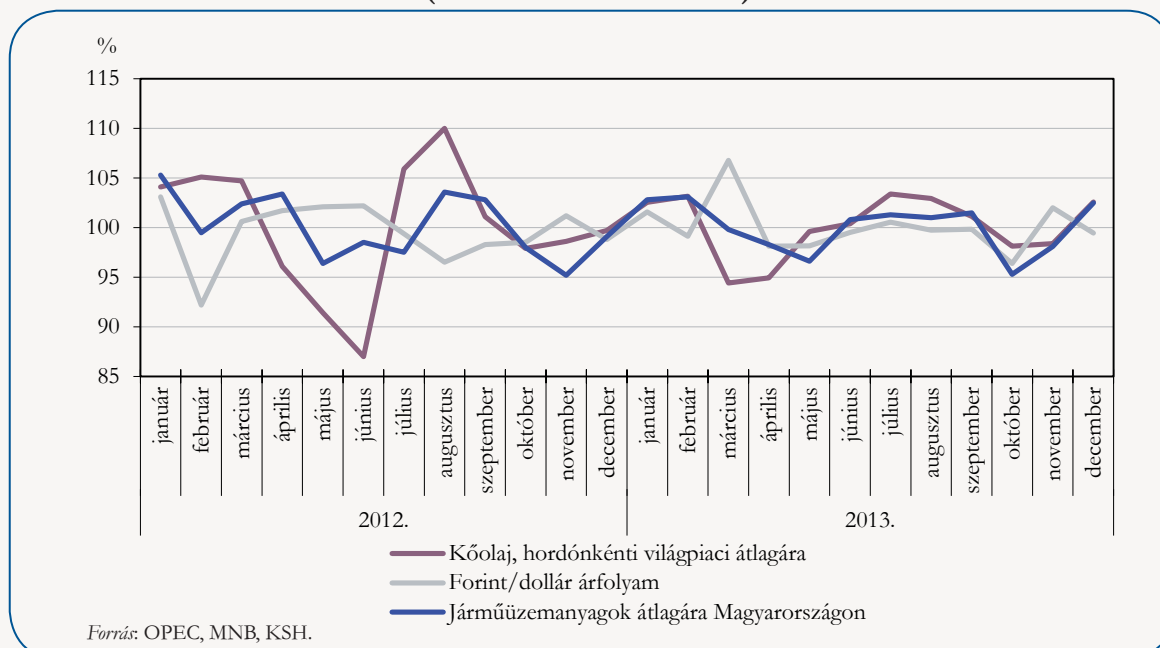
Ezen intézkedések hatására, éves szinten a háztartási energia ára átlagosan 8,5%-kal csökkent, az előző évhez viszonyítva. A vezetékes gázért és az elektromos energiáért nagyjából 10, a távfűtésért 11%-kal kellett kevesebbet fizetni. A palackos gáz ára 2013-ban 1%-kal csökkent. A szén és a tűzifa azonban 4,4%-kal drágult.

A járműüzemanyagok fogyasztói árának alakulása

A járműüzemanyagok árát alapvetően az olaj világpiaci árának alakulása befolyásolja, de a forint/dollár árfolyam ingadozása szintén éreztette hatását.

8. ábra

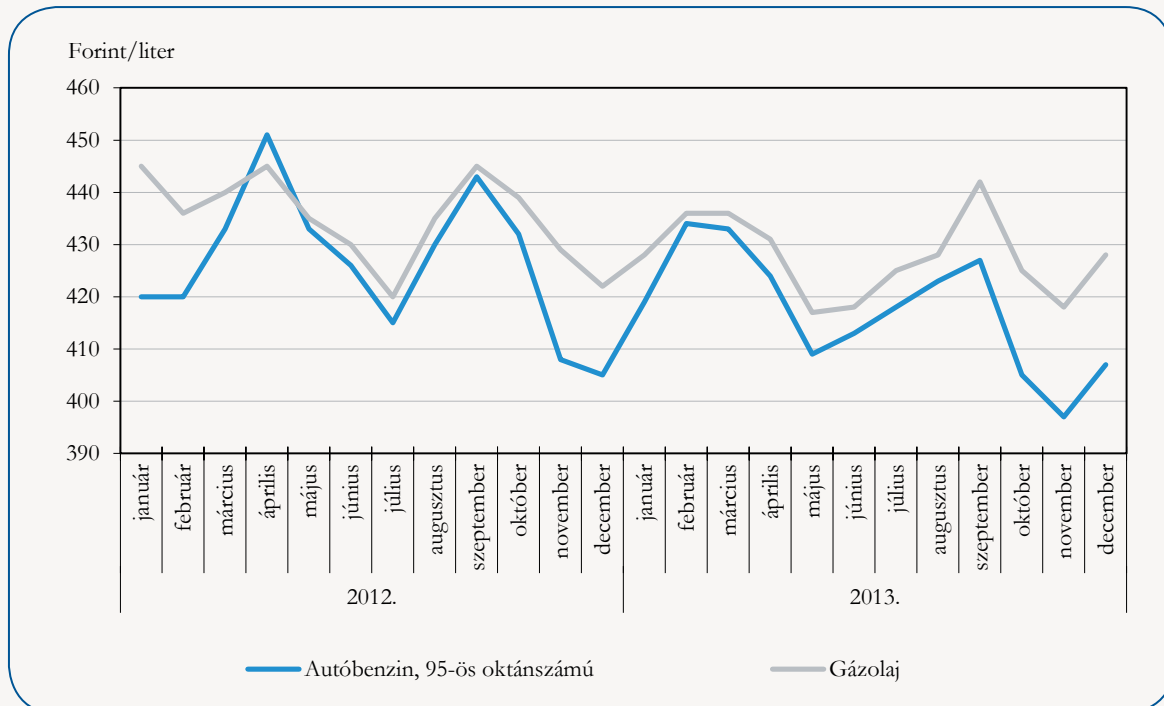
A kőolaj világpiaci árának, a forint dollárhoz viszonyított árfolyamának és a járműüzemanyagok hazai fogyasztói árának alakulása
(előző év azonos hó = 100)

A járműüzemanyagok árának jelentős részét kitevő jövedéki adó mértéke 2013-ban nem változott, és az áfakulcs is változatlan maradt, így ezen tényezők nem befolyásolták az üzemanyagok árát (2012-ben az áfakulcs január 1-jei emelése jelentős áremelést okozott mind a benzin, mind a gázolaj esetében).

9. ábra

A benzin és a gázolaj fogyasztói árának alakulása

A tavalyi év elején a kedvezőtlen piaci folyamatok jelentősen drágították a járműüzemanyagok árát⁸, azonban még így is alatta maradt a 2012. áprilisi kiugróan magas áraknak. Ekkor az országos fogyasztói átlagárakat tekintve a 95-ös oktánszámú autóbenzin literéért februárban 434 forintot kellett fizetni, míg a gázolaj literének átlagára 436 forintra emelkedett. Az előző évekhez hasonlóan a tavasz végi hónapok árcsökkenései nyomán, májusra lényegében a 2012. decemberi szintre estek vissza az üzemanyagárak.

A nyár vége és az ősz eleje ismét nagyobb mértékű drágulással járt (hasonló folyamatok jellemezték 2012. ugyanezen időszakát is) ezt követően azonban az év hátralevő részében, egészen novemberig lényegében folyamatosan csökkent a benzin és a gázolaj ára, a benzin ára ismét 400 Ft alá süllyedt. Legutóbb 2011. decemberben volt ezen a szinten a benzin ára. A csökkenés decemberben azonban ismét megszakadt, a benzin országos fogyasztói átlagára 407 forintra nőtt literenként, míg a gázolaj esetében 428 forintra emelkedett az ár, ami megközelítőleg a 2012. decemberi árszintnek felelt meg.

⁸ A fogyasztói árösszeírásban szereplő termékek és reprezentánsok ármegefigyelése minden hónap 1–20-a között történik, így az ezt követően bejelentett üzemanyagár-változások a következő havi adatban jelennek meg.

A lakosság egyes csoportjai árindexének alakulása

Az árváltozások hatása másként érvényesül az egyes társadalmi rétegek esetében, tekintve, hogy fogyasztási szerkezetük, amelyet a fogyasztóiár-index számításán belül a súlyarányok tükröznek, eltér az országos lakossági átlagtól.

3. tábla

A fogyasztóiár-index alakulása a lakosság egyes csoportjai esetében
(előző év = 100)

(%)

Megnevezés	Aktív	3 és több gyerekes	Nyugdíjas	Lakos- ság összesen	Alacsony	Közepes	Magas
	háztartások				jövedelmű háztartások		
Élelmiszerek	102,7	102,7	102,8	102,8	102,6	102,8	102,8
Szeszes italok, dohányárúk	110,9	113,1	110,3	110,9	114,9	111,6	108,0
Ruházkodási cikkek	99,6	99,7	99,6	99,6	99,7	99,6	99,6
Tartós fogyasztási cikkek	98,0	98,1	98,3	98,1	98,2	98,1	98,0
Háztartási energia	91,5	92,0	91,6	91,5	92,2	91,7	90,9
Egyéb cikkek	100,1	100,2	101,5	100,5	100,5	100,6	100,2
Szolgáltatások	103,8	103,0	103,2	103,6	103,1	103,6	104,1
Összesen	101,8	101,7	101,5	101,7	102,2	101,7	101,8

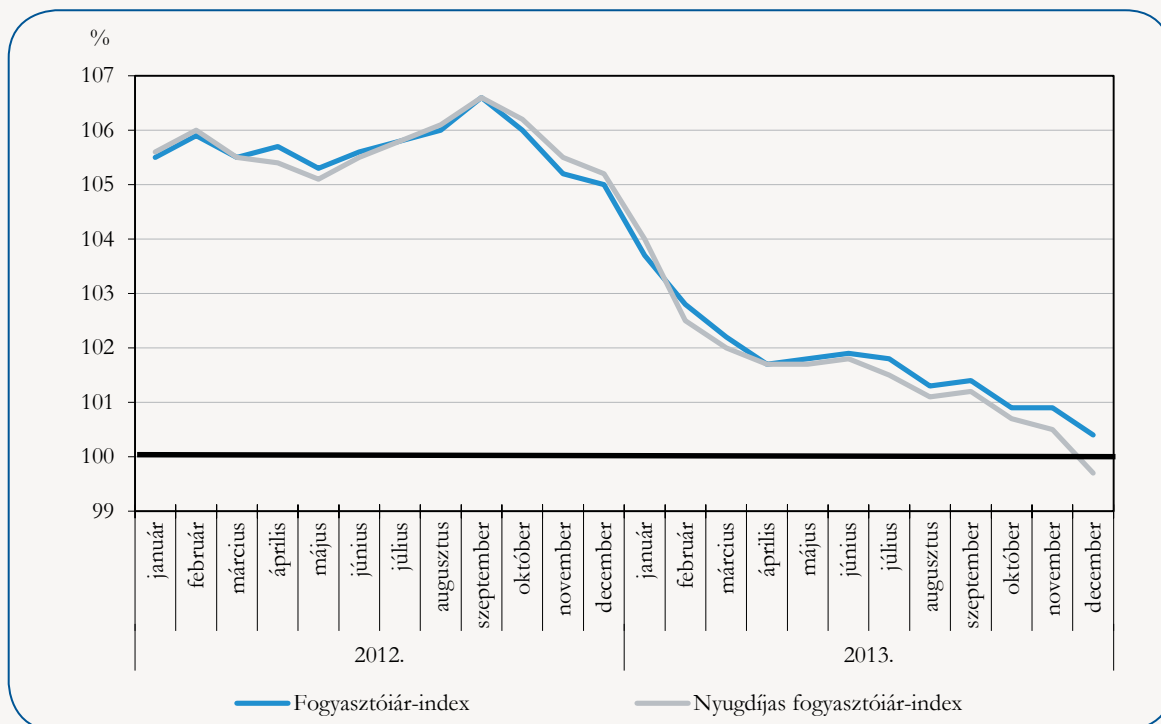
A nyugdíjasok fogyasztásában a jövedelmükhöz viszonyítottan elsősorban az élelmiszerek, a háztartási energia és a gyógyszerek súlya magasabb, így ezen tételek árváltozása erőteljesebben befolyásolhatja a nyugdíjasok fogyasztóiár-indexét.

2013-ban a nyugdíjasok körében mért fogyasztóiár-index az év nagy részében kis mértékben alatta maradt a lakosság egészére vonatkozó fogyasztóiár-indexnek, vagyis ezzel megszakadt egy 2010 júliusa óta jellemző folyamat. 2013-ban a nyugdíjasok körében nagyobb súlyt képviselő termékcsoporthoz – a háztartási energia esetében – a rezsicsökkentő árintézkedések hatása erőteljesebben érvényesült. Alapvetően ez az oka annak, hogy decemberre a nyugdíjasokra vonatkozó tizenkét havi árváltozás egy kisebb mértékű csökkenésbe fordult át.

Ugyanakkor a teljes lakosság körében nagyobb súllyal szereplő szeszes italok, dohányárúk körében mért erőteljesebb áremelkedés már kevésbé éreztette hatását. E folyamatok együttes hatásaként a nyugdíjasok fogyasztóiár-indexének növekedési üteme visszafogottabb volt az elmúlt évben.

10. ábra

A fogyasztóiár-index és a nyugdíjas fogyasztóiár-index alakulása
(előző év azonos hó = 100)

2013-ban a nyugdíjasokra vonatkozó éves átlagos fogyasztóiár-index alacsonyabb (1,5%) volt, mint a lakosság egészére mért 1,7%-os adat.

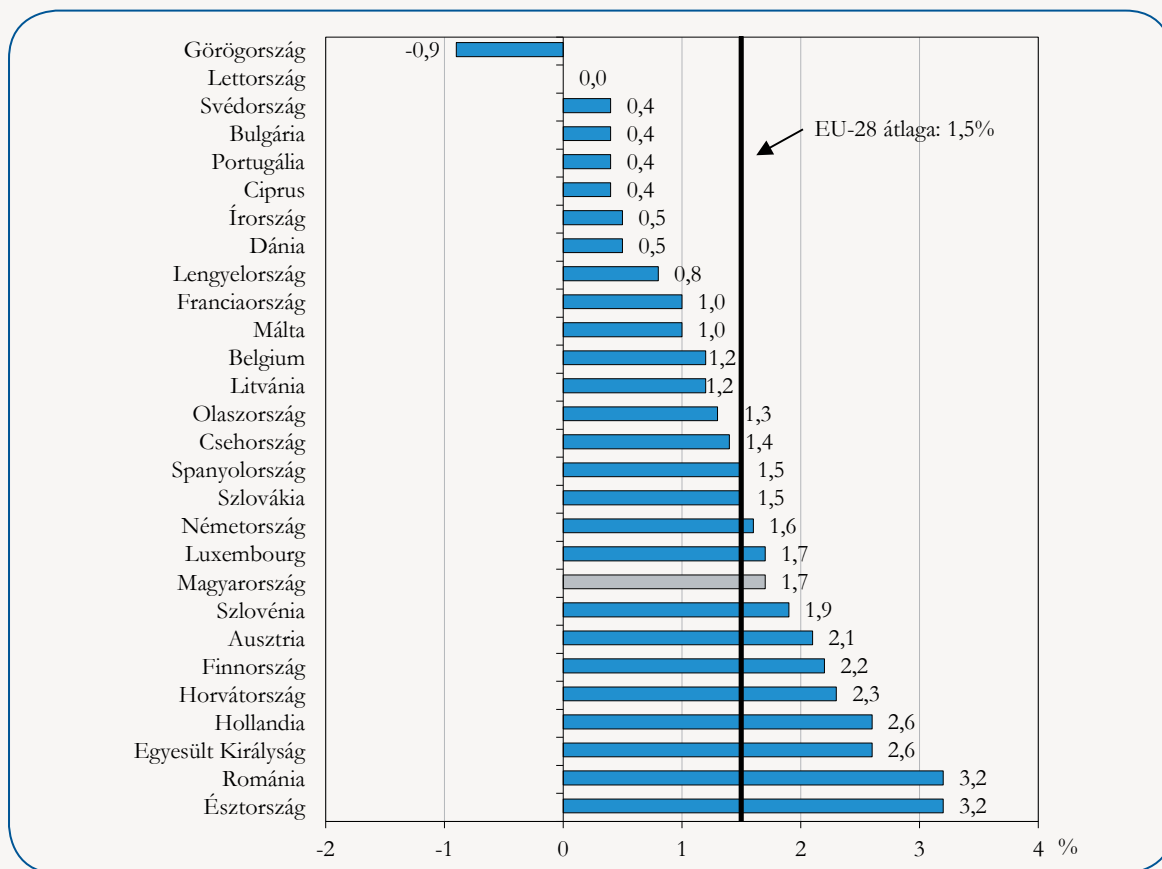
Európai uniós kitekintés

A harmonizált fogyasztóiár-index⁹ alakulását vizsgálva az Európai Unió immáron 28 tagállamának (Horvátország 2013. július 1-jén csatlakozott) éves átlagos fogyasztóiár-növekedése a 2012. évi 2,6%-ról 2013-ban 1,5%-ra csökkent az Európai Unió statisztikai hivatala (Eurostat) adatai alapján. Bár az árszínvonal-növekedés igen alacsony szintre apadt, azonban 2009-ben már volt példa ennél kisebb inflációra is az unióban, akkor mindössze 1% volt az éves infláció mértéke. 2013-ban szinte valamennyi uniós tagállamban az infláció lassulása volt a jellemző, ugyanakkor az egyik legintenzívebben hazánkban mérséklődött az infláció. Erőteljesebb volt még a lassulás Lengyelországban, (3,7%-ról 0,8%-ra), Cipruson (3,1%-ról 0,4%-ra), valamint Portugáliában (2,8%-ról 0,4%-ra).

2012-ben még Magyarországon mérték a legnagyobb áremelkedést az Európai Unión belül, 2013-ban Észtország, valamint Románia állt az élen 3,2%-os éves átlagos árnövekedéssel. Emellett az Egyesült Királyságban, Hollandiában, Horvátországban, Finnországban és Ausztriában is átlag feletti, 2%-ot meghaladó mértékű volt a drágulás. Görögországban a gazdasági válság nyomán bekövetkezett csökkenő fogyasztás hatása az árakban is megjelent, defláció alakult ki, egy év alatt átlagosan 0,9%-kal csökkentek az árak. Legutóbb 2010-ben, Írországban és Lettországban figyeltek meg hasonló folyamatot: 1,6, illetve 1,2%-kal csökkentek az árak. 2013-ban Lettországban nem változott az árszínvonal az előző évhez viszonyítva, mialatt több tagállamban is csak alig érzékelhető drágulást mértek, többek között Svédországban, Portugáliában és Bulgáriában.

11. ábra

**Az Európai Unió és tagállamainak éves harmonizált fogyasztóiár változása, 2013
(az előző évhez képest)**

⁹ A harmonizált fogyasztóiár-index számításának célja, hogy biztosítsa a nemzetközi összehasonlítást az Európai Unió tagországaiban. Számítása a hazai fogyasztóiár-index alapján történik, azonban a két mutató között módszertani eltérések vannak. A harmonizált fogyasztóiár-index számításához használt súlyok a hazai lakosság fogyasztása mellett az ide látogató külföldiek fogyasztását is tartalmazzák, emellett 2005. januártól a szolgáltatások árai abban a hónapban kerülnek a harmonizált árindexbe, amikor a szolgáltatás igénybevétele megkezdődhet. További különbség, hogy a harmonizált árindex nem tartalmazza a saját lakásszolgáltatás imputált bérleti díját (2012-től ez a tétel a hazai fogyasztóiár-indexben sem szerepel), illetve a szerencsejátékok áralakulását.

Hazánkban az éves átlagos fogyasztóiár-növekedés bár továbbra is meghaladja az uniós átlagot – ahogyan ez az Európai Unióhoz való csatlakozásunk óta minden évben –, azonban ilyen kismértékű még nem volt az eltérés a két adat között (0,2 százalékpont).

A fogyasztás rendeltetés szerinti osztályozása (COICOP) alapján 2013-ban legnagyobb mértékben (6,3%-kal) az **oktatással** összefüggő árak drágultak az EU-ban, ami 3,1 százalékponttal magasabb a 2012. évi adatnál.

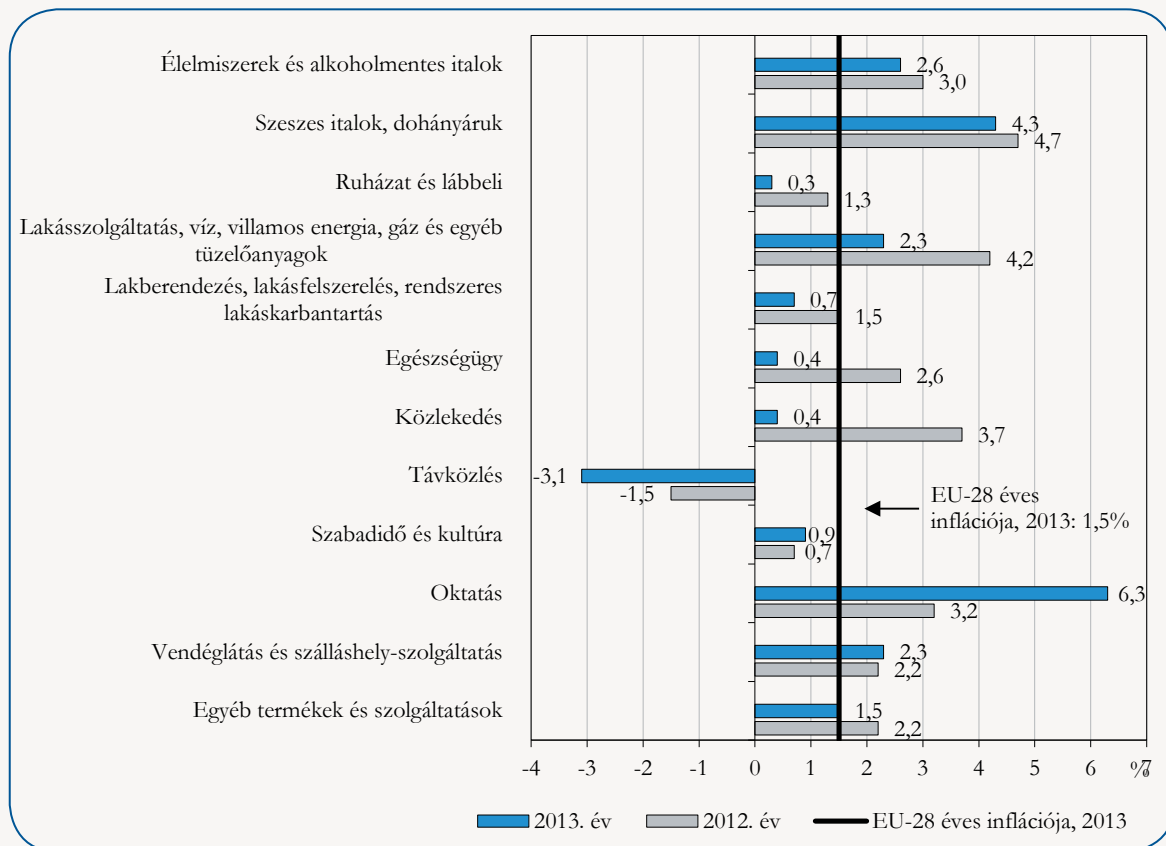
Az átlagosnál nagyobb mértékben, 4,3%-kal emelkedtek a **szeszes italok, dohányárúk**, 2,6%-kal az **élelmiszerek és alkoholmentes italok**, illetve 2,3–2,3%-kal a **lakásszolgáltatásokkal és háztartási energiával**, valamint a **vendéglátás, szálláshely-szolgáltatással** kapcsolatos árak.

A 2012. évinél kisebb mértékben nőtt a villamos energia (4,9%), a hőszolgáltatás (2,4%) és a gáz (2,2%) ára az Európai Unióban.

A **közlekedéssel** összefüggő árak a 2012. évi komolyabb drágulást követően, 2013-ban alig érzékelhetően nőttek (0,4%-kal), ezen belül a járműüzemanyagoké 2,1%-kal csökkent.

12. ábra

Az Európai Unió tagállamainak éves inflációja az egyéni fogyasztás rendeltetés szerinti osztályozása alapján 2012–2013 (változás az előző évhez képest)

A távközlés esetében továbbra is csökkentek az árak, a korábbi évek értékeinél nagyobb mértékben (3,1%).

Átlagárak Európán belül

Bár az Eurostat alapvetően a fogyasztóiár-színvonal változásával kapcsolatos adatokat tesz közzé, azonban az utóbbi években egy kísérleti projekt¹⁰ keretén belül, a tagállamokkal együttműködve vizsgálja

¹⁰ A projekt (Prices data for Market Monitoring – Detailed Average Prices project) angol nyelvű leírása, illetve az eddig megjelent kiadványok hozzáférhetőek az Eurostat honlapján, a harmonizált fogyasztóiár-index részeként.

az átlagárak alakulását, euróra átszámítva, egy meghatározott termék-, illetve szolgáltatáskörben. A projekt egyik általános célja a különböző termékcsoportok működésének részletes elemzését lehetővé tevő módszerek kidolgozása, felülvizsgálata, illetve egy olyan adatbázis létrehozása, publikálása, amely lehetővé teszi bizonyos alapvető, minden tagállamban megtalálható termékek, szolgáltatások árainak térbeli és időbeli összehasonlítását, egy közösen kidolgozott módszertan, termék-leírás alapján. A projektbe jelenleg 156 termék és szolgáltatás megfigyelése szerepel, ezen belül élelmiszerek, alkoholmentes italok, szeszes italok, ruházati cikkek, tartós fogyasztási cikkek, valamint a szolgáltatások egy szűk köre egyaránt megtalálható. Az Eurostat által kiválasztott termékeket konkrét paraméterek alapján határozták meg, elsősorban az összehasonlíthatóság érdekében; például tojás, „A” osztály, „L” méret, 6–12 darabos kiszerezésben. Azonban a tagállamok egy részében, többek között hazánkban is, a fogyasztóiár-összeírás esetenként ennél kevésbé részletesen határozza meg a megfigyelt termékek körét. A projekt kísérleti eredményei tehát korlátozott összehasonlítást tesznek csak lehetővé, tekintve, hogy a módszertan kidolgozás alatt áll, illetve bizonyos tagállamok nem járultak hozzá adataik közzétételéhez.

Az első, éves adatokat tartalmazó kiadvány a 2012. évről tavaly novemberben jelent meg.¹¹

Az alábbi táblázat néhány, alapvető élelmiszer-ipari termék átlagárát mutatja az uniós egyes tagállamaiban.

4. tábla

Egyes élelmiszertermékek éves fogyasztói átlagára, néhány európai uniós tagállamban, 2012. év

(EUR)

Megnevezés	Búzaliszt megfigyelése: 750-1000 gramm átszámított ára: 1000 grammra	Fehér kenyér búza, fehér liszt megfigyelése: 400-800 gramm, átszámított ára: 1000 grammra	Bontott csirke friss, fej és láb nélkül 1 kilogramm	Tej megfigyelése: 2,8-4% zsírtartalom, 0,8-1,5 liter átszámított ára: 1 liter
Ausztria ^{a)}	1,07	5,18	4,87	0,98
Bulgária	0,54	0,71 ^{b)}	2,56	0,97
Csehország	0,46	0,91 ^{b)}	2,49	0,76
Egyesült Királyság ^{a)}	0,94	1,96	3,88	0,73 ^{b)}
Hollandia	1,34 ^{b)}	1,28	4,42	0,88
Horvátország	0,73	1,59	3,19 ^{b)}	0,76
Lengyelország ^{a)}	0,55	1,05 ^{b)}	1,86	0,61
Lettország	0,76	1,66	2,52	0,96
Luxembourg	0,94	3,74	6,09	1,28
Magyarország	0,57	0,99 ^{b)}	2,70	0,80
Románia	0,68	0,98	2,36	1,01
Szlovákia	0,48	..	2,61	0,88

^{a)} 2012. júniusi adat.

^{b)} A termék-leírástól kissé eltérő megfigyelési mennyiség, összetétel.

Forrás: Eurostat.

¹¹ Az Eurostat 2009. óta publikálja átlagárakat tartalmazó kiadványát, azonban 2008-ban, 2009-ben, 2010-ben, 2011-ben az adatok csupán az év egyetlen hónapjára, júniusra vonatkoznak. A 2012. évi adatokat tartalmazó kiadvány, a hozzá tartozó módszertani háttérinformációkkal letölthető angol nyelven az Eurostat honlapjáról.

Jelmagyarázat:

- + = előzetes adat
- .. = az adat nem ismeretes
- = a megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő

Táblák:

[Éves adatok \(Stadat\)](#)

[Évközi adatok \(Stadat\)](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek

kommunikacio@ksh.hu

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu